პოლიო ირეთელი (პოლიევქტოს კალანდაძე)

ცნობილი დრამატურგი და ბელელეტრისტი პოლიევქტოს კალანდაძე, იგივე პოლიო ირეთელი, დაიბადა გურიაში, სოფელ ხიდისთავში, 1876 წლის 21 იანვარს, ღარიბი მღვდლის ოჯახში. პირველდაწყებითი განათლება მიიღო ბასილეთის სოფლის სკოლაში, შემდეგ ოზურგეთის სასულიერო სასწავლებელში. 1892 წლიდან სწავლა განაგრძო თბილისის სასულიერო სემინარიაში, რომელიც ავადმყოფობის გამო ვერ დაასრულა. მის შემდეგ იგი დაბრუნდა სოფელში და მწერლობაში ცადა ბედი. ცდა მისთვის მომავალში წარმატებული გამოდგა. პარალელურად, პოლიო ირეთელი პედაგოგიურ მოღვაწეობას ეწეოდა მშობლიურ სოფელ ბორჩალოში. 1899 წლიდან იგი საცხოვრებლად გადმოვიდა თბილისში და მუშაობა დაიწყო ამიერკავკასიის რკინიგზის სამმართველოში კანტორის მოხელის თანამდებობაზე. Рარალელურად ჩაება მარქსისტულ არალეგალურ ორგანიზაციათა მოძრაობაში. 1910 წელს დააპატიმრეს და თითქმის წელიწადზე მეტი მეტეხისა და განჯის ციხეებში გაატარა. სამშობლოში დაბრუნებულმა კვლავ განაგრძო მოღვაწეობა რევოლუციურ მოძრაობაში. ხანგრძლივი გამოძიების შემდეგ იგი გადაასახლეს ციმბირში (ირკუტსკის გუბერნია, ბალაგანსკის მაზრა, გოლუმენის ვოლოსტის სოფელი ირეთი) სწორედ აქედან იღებს სათავეს მისი ფსევდონიმი ირეთელი.

პოლიო ირეთელმა სამწერლო მოღვაწეობა დაიწყო 1901 წლიდან. თავდაპირველად კორესპონდენციებს წერდა. 1904 წელს გამოაქვეყნა პირველი ბელეტრისტული ნაწარმოები „ოცნება". იგი წერდა მოთხრობებს, ფელეტონებს სტატიებსა და პიესებს. თარგმნიდა, როგორც მხატვრულ ასევე პოლიტიკური შინაარსის ნაწარმოებებს. მან ასევე თარგმნა დიდი რუსი მწერლის ლევ ტოლსტოის რომანი „აღდგომა", რომელიც ორჯერ გამოიცა რევოლუციამდე და შემდეგ უკვე საბჭოთა ხელისუფლების წლებში. პ. ირეთელი აქტიურად მონაწილეობდა ლიტერატურულ დილა-საღამოებზე, როგორც დეკლამატორი.

პოლიო ირეთელი ცნობილია, როგორც წარმატებული დრამატურგი. მის კალამს ეკუთვნის 23-მდე სხვადასხვა ჟანრის პიესა. მათ შორისაა „ქრისტინე" გადმოკეთებული ეგნატე ნინოშვილის ამავე სახელწოდების მოთხრობიდან. პიესები – „სოფლის გმირები", „დამარცხებულნი", „ბედნიერი დღე", „ბუნტი", „ერთობის ხალხი", „პირველი ზარი", „კალმისათვის წამებულნი", „ორშაბათი", „თათბირი", „არჩევნების წინ", „მოღვაწენი", „ფოლადის კაცი", „შემოდგომის ბუზები", „შავი სიზმარი", „ბუნაგი", „ბებერი მგელი", „გენიის ცეცხლი" და სხვა.

მისი ლიტერატურული ფსევდონიმებია – „ტაიგელი", „შხამაძე", „ალმასხანი", „ელი" და „ტირიფი".

1925 წელს ქართველმა ხალხმა, მისადმი პატივისცემის ნიშნად, სამწერლო ასპარეზზე მოღვაწეობის 25 წლისთავის აღსანიშნავი იუბილე გადაუხადეს.

პოლიო ირეთელი 1931 წლის 10 აპრილს 55 წლის ასაკში გარდაიცვალა. დაკრძალულია თბილისში, ვერის სასაფლაოზე.

პოლიევქტოს კალანდაძის (პოლიო ირეთელის) პირადი საარქივო ფონდი

ბიოგრაფიული და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის ამსახველი მასალა

მოწმობები

1. პოლიევქტოს კალანდაძის (პოლიო ირეთელი) მოწმობა თბილისის სასულიერო სემინარიის მეორე კლასის დამთავრების შესახებ.
1896 წ. 22 სექტემბერი. ტიფლისი. სტამბური. ხელნაწერი. ბეჭედდასმული. ტუში. რესტავრირებული. რუსულ ენზე. 2 გვ.
2. მეტრიკიდან ამონაწერი. პოლიევქტოს კალანდაძის (პოლიო ირეთელი) ქორწინების შესახებ.
1913 წ. ტიფლისი. ბეჭედდასმული. მარკით. ხელნაწერი. ტუში. რესტავრირებული. რუსულ ენაზე. 1 გვ.
3. პოლიო კალანდაძის (ირეთელი) მოწმობა გაცემული კოოპერატიული ბანკის მიერ ჯამაგირის კატეგორიის განსაზღვრასთან დაკავშირებით.
1923 წ. 12 მაისი. ტიფლისი. ბლანკი. ნაბეჭდი. ხელნაწერი. ბეჭედდასმული. დაზიანებული. 1 გვ.

4. პოლიო ირეთელის მოწმობა გაცემული საქართველოს სახალხო განათლების კომისარიატის მიერ პ. ირეთელის საავტორო ჰონორარის მიღების შესახებ.
1923 წ. 8 ოქტომბერი. ტიფლისი. შტამპი. ნაბეჭდი. ბეჭედდასმული. ხელს აწერენ: მთავარი სახელოვნო კომიტეტის თავმჯდომარე – გრიგოლ რობაქიძე და მდივანი – ნახუცრიშვილი. რესტავრირებული. 1 გვ.

5. პოლიო ირეთელის (პოლიევქტოს კალანდაძე) მოწმობა გაცემული სრულიად საქართველოს ხელოვანთა კულტურული კავშირის მთავარი კომიტეტის მიერ პ. ირეთელის ამავე კავშირის წევრობის შესახებ.
1925 წ. 2 აპრილი. ტფილისი. შტამპი. ბეჭედდასმული. ნაბეჭდი. ხელს აწერენ: კ. მაყაშვილი, ს. კლდიაშვილი. დაზიანებული. 1 გვ.

6. პოლიო კალანდაძის (ირეთელი) მოწმობა გაცემული გაზეთ „მუშას“ კანტორის მიერ პ. კალანდაძის რკინიგზის ცხოვრების კორესპონდენტად დანიშვნასთან დაკავშირებით.
1926 წ. 4 ნოემბერი. ტიფლისი. შტამპი. ნაბეჭდი. ხელს აწერენ: ერ. ტოროტაძე, ს. კლდიაშვილი. 1 გვ.

7. პოლიო ირეთელის (კალანდაძე) მოწმობა გაცემული სრულიად საქართველოს საბჭოთა მწერლობის ფედერაციის მიერ სრულიად საქართველოს საბჭოთა მწერლების ფედერაციის წევრობის შესახებ.
1930 წ. 8 სექტემბერი. ასლი. ნაბეჭდი. 1 გვ.

8. პოლიო ირეთელის (კალანდაძე) მოწმობა პოლიტიკური და შემოქმედებითი მოღვაწეობის შესახებ.
უთაღირო. ნაბეჭდი. ხელს აწერენ: ა. ოქუაშვილი, გ. ჩხეიძე. 1 გვ.

ბიოგრაფია

9. პოლიო ირეთელის (პოლიევქტოს კალანდაძე) ბიოგრაფიული მონაცემები. ჟურნალი „რელიგიის წინააღმდეგ".
1931 წ. ნაბეჭდი. 1 გვ.

10. პოლიო კალანდაძის (ირეთელი) ბიოგრაფიული ცნობები.
პირი: ვლასა მგელაძე, ვ. გოგიჩაიშვილი, რევაზ გოგნიაშვილი, ეგნატე ნინოშვილი.
უთაღირო. ნაბეჭდი. 5 გვ.

ცნობები

11. პოლიო ირეთელის (პოლიევქტოს კალანდაძე) ცნობა მისი მთარგმნელად მუშაობისა და ხელფასის რაოდენობის შესახებ.
1926 წ. ნაბეჭდი. ასლი. რუსულ ენაზე. 2 გვ.

12. პოლიო ირეთელის (პოლიევქტოს კალანდაძე) საარქივო ცნობა გაცემული საქართველოს ცენტრალური ისტორიული არქივიდან.
უთაღირო. ასლი. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 2 გვ. (2 ეგზ.)

მიმართვები

13.

14. „ქ. ს. კ. მ." საზოგადოების საბჭოს თავმჯდომარის გ. რცხილაძის მიმართვა პოლიო ირეთელისადმი, სალიტერატურო კრებულის გამოცემაში მონაწილეობის მიღებასთან დაკავშირებით.
1912 წ. 4 თებერვალი. ტიფლისი. ხელნაწერი. ხელს აწერენ: გ. რცხილაძე, ი. ცინცაძე, შავი მელანი. 1 გვ. ერთვის კონვერტი.

15. ზუბალაშვილების სახალხო სახლის ქართული წარმოდგენების მმართველი წრის მიმართვა პოლიო ირეთელისადმი. თხოვნა პ. ირეთელის პიესების „ბედნიერი დღე" გაგზავნის შესახებ.
1917 წ. 25 აპრილი. თბილისი. შტამპი. ხელნაწერი. ტუში. 1 გვ.

16. I დივიზიის I საარტილერიო ლეგიონის დრამწრის მიმართვა პოლიო ირეთელის საიუბილეო კომიტეტის თავმჯომარე კ. ხომერიკისადმი, პ. ირეთელის 25 წლისთავის იუბილეზე ქებაძის, ლოლაძისა და ჯიბლაძის დასწრების შესახებ. ხელს აწერს – ლეგიონის დრამწრის ხელმძღვანელი – ა. არველაძე.
1925 წ. 20 დეკემბერი. ტიფლისი. შტამპი. ბეჭედდასმული. ნაბეჭდი. 1 გვ.

17. ბუკნარის სახალხო სახლის სააღმშენებლო კომისიის მიმართვა პოლიო ირეთელისადმი, თათბირზე მიწვევასთან დაკავშირებით.
1929 წ. 23 ივნისი. ნაბეჭდი. 1 გვ.

18.

19. „დრამკომის" მიმართვა პოლიო ირეთელისადმი კრებაზე მიწვევასთან დაკავშირებით.
1930 წ. 11 მარტი. შტამპი. ბეჭედი. ხელს აწერს - „დრამკომის" პ/მგ მდივანი – ბესარიონ ჟღენტი. 1 გვ.

20.

21. „დრამკომის" მიმართვა პოლიო კალანდაძისადმი „დრამკომის" ანკეტის წარდგენასთან დაკავშირებით.
1930 წ. 31 მარტი. შტამპი. ნაბეჭდი. ხელს აწერს „დრამკომის" პ/მგ მდივანი – პ. სამსონიძე. 1 გვ.

22.

23. „დარმკომის" მიმართვა პოლიევქტოს კალანდაძისადმი კანცელარიაში მიწვევასთან დაკავშირებით.
1930 წ. 27 ოქტომბერი. ნაბეჭდი. 1 გვ.

აქტი, განაჩენი, ოქმები, დასკვნა

24. პოლიევქტოს კალანდაძის (პოლიო ირეთელი) საბრალდებო აქტი.
1912 წ. 13 აგვისტო. ტიფლისი. ნაბეჭდი. ასლი. რესტავრირებული. რუსულ ენაზე. 12 გვ. (3 ეგზ.)

25. პოლიევქტო კალანდაძის (პოლიო ირეთელი) სასამართლო განაჩენი.
1912 წ. 18 დეკემბერი. ტიფლისი. სტამბური. ხელნაწერი. ნაბეჭდი. ასლი. რესტავრირებული. რუსულ ენაზე. 10 გვ. (3 ეგზ.)

26. ამონაწერები ჟანდარმერიის სამმართველოს არქივიდან პოლიო ირეთელის შესახებ 1901 წელი.
პირი: სილვესტერ ჯიბლაძე, ნიკოლოზ დომოსტროევი, ვლადიმერ მეშჩერინი, პავლე პუშკარევი, აკოფ სტეპანიანცი-ზარგარიანცი, ვიქტორ კურნატოვსკი, ბორის პერესი, ფილიპე მახარაძე, პავლე კალანდაძე, მიხეილ გოგლიძე, ივანე ეგოროვი, ვლადიმერ ჯიბლაძე, კუზმა კრილოვი, ალექსი ნიკონოროვი, გიორგი ჩხეიძე, ვასილ ცაბაძე, სევერიან ჯუღელი, გიორგი მეფერტი, გიორგი ავალიანი, ანა კრასნოვა, ნიკოლოზ სოკოლოვი, ფილიპე ცხომელიძე, დიმიტრი დუმბაძე, სატენიკ ტერ-ოსიპოვა, ელისაბედ ტერ-აკოფოვა, ვლას მგელაძე, ზელიკა ფინკელშტეინი.
უთაღირო. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 15 გვ.

27. ამონაწერები ჟანდარმერიის სამმართველოს არქივიდან პოლიო ირეთელის შესახებ 1901 წ.
პირი: იპოლიტე ფრანჩესკი, აკოფ სტეპანიანცი-ზარგარიანცი, რაჟდენ კალაძე, ბესარიონ კალანდაძე, ვლას მგელაძე, სილვესტერ ჯიბლაძე, ბართლომე ბიბილეიშვილი, ვიქტორ კურნატოვსკი, ნიკოლოზ დომოსტროევი, ვლადიმერ მეშჩერინი, პავლე კალანდაძე, ფილიპე მახარაძე, მიხეილ გოგლიძე, ნიკოლოზ ირლიგენტოვი, გიორგი სიმონოვი, ივანე ეგოროვი, კუზმა კრილოვი, თევდორე შმიკოვი, ალექსი ნიკანოროვი, ალექსანდრე ბერეზნიაკი, ვლადიმერ ჯიბლაძე, ნიკოლოზ ფლეგენტოვი, გიორგი მაისურაძე, ივანე ეგოროვი, რაჟდენ და ნესტორ კალანდაძეები.
უთაღირო. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 17 გვ.

28. ამონაწერები ჟანდარმერიის სამმართველოს არქივიდან პოლიო ირეთელის შესახებ 1902 წელი.
უთაღირო. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 6 გვ.

29. ამონაწერები ჟანდარმერიის სამმართველოს არქივიდან პოლიო ირეთელის შესახებ 1903 წელი.
პირი: მირონ სავჩენკო, გიორგი ლელაშვილი, ოვანეს ცნამოვი, ვაცლავ პულავსკი, ვიქტორ კურნატოვსკი, იპოლიტე ფრანჩესკი, სილვესტერ ჯიბლაძე, ვასილ ცაბაძე, ზაქარია ჩოდრიშვილი, კალისტრატე გოგუა, ნიკოლოზ ერიკოვი, ნიკოლოზ დომოსტროევი, მიხეილ გურეშიძე, გიორგი ჩხეიძე, პოლიკარპე მახარაძე, სევერიან ჯუღელი, იასონ მეგრელიძე, ვლადიმერ ჯიბლაძე, იაკობ კოჩეტკოვი, ლეონტი ზოლოტარიოვი, კირილე კახეთელიძე, ვლადიმერ იაშვილი, გიორგი არობელიძე, ანა კრასნოვა, იოსებ ჯუღაშვილი, გიორგი ყარაჯევი, არაქელ ოქუაშვილი, ნოე ჟორდანია, ალექსადრე ბერეზნიაკი, ალექსი ნიკონოროვი, ბართლომე ბიბილეიშვილი, ფილიპე მახარაძე, კუზმა კრილოვი, კონსტანტინე ხომერიკი, თევდორე შმიკოვი, სერგო ალილუევი, რაჟდენ კალაძე, ნესტორ კალაძე, მიხეილ გოგოლაძე, იოსებ კაკაბაძე, ვლადიმერ მეშერინი, გიორგი წულუკიძე.
უთაღირო. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 8 გვ.

30. ამონაწერი ჟანდარმერიის სამმართველოს არქივიდან პოლიო ირეთელის რევოლუციური მოძრაობის შესახებ. „სოციალ-დემოკრატიული წრის“ დაკვირვების მიმოხილვა.
უთაღირო. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 6 გვ. (2 ეგზ.)

31. ამონაწერები ჟანდარმერიის სამმართველოს არქივიდან პოლიო ირეთელის რევოლუციური მოძრაობის შესახებ.
უთაღირო. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 12 გვ.

32. ამონაწერი ჟანდარმერიის სამმართველოს არქივიდან პოლიო ირეთელის რევოლუციური მოძრაობის შესახებ.

პირი: ივანე ეგოროვი, ალექსი ნიკანოროვი, ალექსანდრე ბერეზნიაკი, გიორგი ჩხეიძე, სილიბისტრო ჯიბლაძე, გიორგი კარანჯევი, იოსებ ჯუღაშვილი, ნიკოლოზ დომოსტროევი, ვლადიმერ მეშჩერინი, აკოფ სტეფანიანც-ზარგარიანცი, ვიქტორ კურნატოვსკი, მიხეილ გოგლიძე, კუზმა კრილოვი, ვლადიმერ ჯიბლაძე, ფილიპე მახარაძე, პავლე პუშკარევი, ვასილ ცაბაძე, სევერიან ჯუღელი, გიორგი მეფერტი, გიორგი ავალიანი, პავლე კალანდაძე, ნიკოლოზ სოლოვსკი, ფილიპე ცხომელიძე, დიმიტრი დუმბაძე, ანა კრასნოვა, სათენიკ ტერ-ოსიპოვი, ელისაბედ ტერ-აკოფოვი, ბორის პერესი, ვლას მგელაძე.
უთაღირო. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 6 გვ.

სცენოგრამა

33. პოლიო ირეთელის (კალანდაძე) დაბადების 80 წლისთავისა და გარდაცვალების 25 წლისთავისადმი მიძღვნილი საღამო. სცენოგრამა.
პირი: შალვა აფხაიძე, ალექსანდრე ბურთიკაშვილი, აკაკი ფაღავა, შაქრო გომელაური, იოსებ გრიშაშვილი, ლავროსი კალანდაძე, მერი ცხოიძე, სიო ხიდისთაველი, როდიონ ქორქია, ოთარ ეგაძე, ვ. ცაბაევი.
1956 წ. 18 მაისი. თბილისი. ნაბეჭდი. 42 გვ.

იუბილე

34. მწერალ დავით კლდიაშვილის მილოცვა პოლიო ირეთელისადმი სამწერლო მოღვაწეობის 25 წლის იუბილეთან დაკავშირებით.
1925 წ. 12 ნოემბერი. ავტოგრაფი. ერთვის უცნობი პირის ხელნაწერი. მელანი. 2 გვ.

35. პოლიო ირეთელის საიუბილეო კომიტეტის მოწოდება.
კომიტეტის წევრები: კოტე მაყაშვილი, ვასო აბაშიძე, ზაქარია ფალიაშვილი, ნიკო გოცირიძე, ვასილ ბარნოვი, შიო მღვიმელი, ნინო ნაკაშიძე, კოტე მარჯანიშვილი, გრიგოლ ბუხნიკაშვილი, ნინო ამირეჯიბი, იოსებ გედევანიშვილი, იოსებ იმედაშვილი, კურდღელაშვილი ნიკო (ნარკანი), გუცა პარკაძე, ტიციან ტაბიძე, ტრიფონ რამიშვილი, გიორგი ქუჩიშვილი, აკაკი ფაღავა, სოლომონ ახვლედიანი.
1925 წ. ნაბეჭდი. სტამბური. ხელნაწერი. მელანი. 7 გვ. (4 ეგზ.)

პიესები

36. პოლიო ირეთელის უსათაურო პიესა.
1911 წ. ავტოგრაფი. ნაბეჭდი. ტუში. 24 ეგზ. (2 ეგზ.)

37. პოლიო ირეთელის პიესა „მოღვაწენი". (კომედია-შარჟი ერთ მოქმედებად).
1913 წ. 12 მარტი. ავტოგრაფი. ტუში. 35 გვ.

38. პოლიო ირეთელის უსათაურო პიესა (ოთხ მოქმედებად).
1913 წ. 22 ივლისი. ავლევი. ავტოგრაფი. დაზიანებული. ტუში. ფანქარი. 12 გვ.

39. პოლიო ირეთელის პიესა „ბედნიერი დღე". (კომედია სამ მოქმედებად).
1913 წ. 27 აგვისტო. ავლევი. ავტოგრაფი. ტუში. 58 გვ.

40. პოლიო ირეთელის პიესა „გენიის ცეცხლი". (დრამა 5 მოქმედებად).
1923 წ. 24 ოქტომბერი. ავტოგრაფი. ლურჯი, შავი, წითელი მელანი. 73 გვ.

41. პოლიო ირეთელის პიესა „ფოლადის კაცი”. (ერთ მოქმედებად)
1924 წ. 8 ოქტომბერი. ტფილისი. ნაბეჭდი. ი. გრიშაშვილის მინაწერით. 8 გვ.

42. პოლიო ირეთელის პიესა „შავი სიზმარი”. (ორ მოქმედებად).
1924 წ. 20 ნოემბერი. ტფილისი. ავტოგრაფი. ლურჯი და წითელი მელანი. ნაბეჭდი. (2 ეგზ.) 90 გვ.

43. პოლიო ირეთელის პიესა „დაუმთავრებელი ზღაპარი”. (ოთხ მოქმედებად).
1924 წ. 4 დეკემბერი. ტფილისი. ავტოგრაფი. მელანი. 9 გვ.

44. პოლიო ირეთელის პიესა „შემოდგომის ბუზები”. (ოთხ მოქმედებად).
1928 წ. 20 აგვისტო. ბაკურიანი. ნაბეჭდი. 45 გვ.

45. პოლიო ირეთელის პიესა „სტაჟი”. (კომედია ოთხ მოქმედებად).
უთაღირო. ავტოგრაფი. მელანი. 8 გვ.

46. პოლიო ირეთელის პიესა „დამარცხებულნი”.
უთაღირო. ნაბეჭდი. 83 გვ.

47. პოლიო ირეთელის პიესა „პირველი ზარი”. (დრამა ორ მოქმედებად).
უთაღირო. ნაბეჭდი. 21 გვ.

48. პოლიო ირეთელის პიესა „მარცხი”. (კომედია 1 მოქმედებად).
უთაღირო. ავტოგრაფი. მელანი. ნაბეჭდი. 2 ეგზ. 26 გვ.

49. პოლიო ირეთელის პიესა „პაგრომი“ (ორ მოქმედებად). დაბეჭდილია გაზეთში „ლამპარი“ №53 1905 წ.
უთაღირო. ნაბეჭდი. 12 გვ.

50. პოლიო ირეთელის პიესა „საკატორღო ციხეში”. (სცენა ერთ მოქმედებად).
უთაღირო. ნაბეჭდი. 25 გვ. (2 ეგზ.)

51. პოლიო ირეთელის პიესა „რედაქტორთან”.
უთაღირო. ავტოგრაფი. ტუში. 10 გვ.

52. პოლიო ირეთელის პიესა „თათბირი”. (ორ მოქმედებად). დაიბეჭდა გაზეთში „ლამპარი“ №9 1906 წ. გვ. 3-4
უთაღირო. ნაბეჭდი. 8 გვ.

53. პოლიო ირეთელის პიესა „ტრაგედია“ (“აკადემიური დრამის თეატრში”).
უთაღირო. ავტოგრაფი. დაზიანებული. მელანი. 7 გვ.

54. პოლიო ირეთელის პიესა „შავი დღე”. (დრამა ოთხ მოქმედებად).
უთაღირო. ავტოგრაფი. მელანი. ტუში. 19 გვ.

55. პოლიო ირეთელის პიესა „დანგრეული ოჯახი”. (დრამა ოთხ მოქმედებად).
უთაღირო. ავტოგრაფი. ტუში. 9 გვ.

56. პოლიო ირეთელის პიესა „დანგრეული ოჯახი”. (დრამა ოთხ მოქმედებად).
უთაღირო. ნაბეჭდი. 7 გვ.

57. პოლიო ირეთელის პიესა „ბებერი მგელი”. (დრამა ოთხ მოქმედებად და ექვს სურათად). (რკინიგზელ-
თა ცხოვრებიდან).
უთაღირო. ავტოგრაფი. მელანი. ნაბეჭდი. 138 გვ.

58. პოლიო ირეთელის კომედია „ბუნტი". (სამ მოქმედებად). დაბეჭდილია გაზეთში „ლამპარი" №23 1906 წ. გვ. 2-3
უთაღირო. ნაბეჭდი. 10 გვ.

59. პოლიო ირეთელის კომედია-სატირა „ბუნაგი" (3 მოქმედებად).
უთაღირო. ავტოგრაფი. მელანი. 47 გვ.

მოთხრობები

60. პოლიო ირეთელის მოთხრობები: „ოცნება", „საზიზღრები", „გმინვა", „მარო კი ელოდა", „დედა".
1904 წ., 1908 წ., 1924 წ. ხელნაწერი. რვეული. მელანი. 89 გვ.

61. პოლიო ირეთელის მოთხრობა „საახალწლო".
1907 წ. ნაბეჭდი. 5 გვ.

62. პოლიო ირეთელის მოთხრობა „მომილოცნია".
1908 წ. ნაბეჭდი. 5 გვ.

63. პოლიო ირეთელის მოთხრობები: „უკანასკნელი წუთები", „გზაში", „უკუღმართი ღამე".
1909 წ. 9 აგვისტო. 1908 წ. 9 ნოემბერი. 1908 წ. 25 დეკემბერი. ავტოგრაფი. მელანი. რვეული. 52 გვ.

64. პოლიო ირეთელის მოთხრობა „სარკმელი".
1910 წ. 4 ნოემბერი. ნაბეჭდი. 33 გვ.

65. პოლიო ირეთელის მოთხრობა „Перочинный ножик" ("ჯიბის დანა").
1912 წ. 15 თებერვალი. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 10 გვ.

66. პოლიო ირეთელის მოთხრობა „ზღვის ნიავი".
1924 წ. 8 დეკემბერი. ავტოგრაფი. მელანი. 22 გვ.

67. პოლიო ირეთელის მოთხრობა „აბსურდი".
1925 წ. 12 ივლისი. ტფილისი. ავტოგრაფი. დაუსრულებელი. მელანი. 17 გვ.

68. პოლიო ირეთელის მოთხრობა „ანარეკლი".
1930 წ. 22 იანვარი. ტფილისი. ავტოგრაფი. დაუსრულებელი. მელანი. ტუში. 15 გვ.

69. პოლიო ირეთელის სახუმარო მოთხრობა „უმთვარო ღამეს".
უთაღირო. ავტოგრაფი. მელანი. დაუსრულებელი. 1 გვ.

70. პოლიო ირეთელის მოთხრობა „Дикая месть" ("ველური შურისძიება")
უთაღირო. ავტოგრაფი. დაუსრულებელი. დაზიანებული. რუსულ ენაზე. ტუში. 1 გვ.

71. პოლიო ირეთელის უსათაურო მოთხრობა.
უთაღირო. ავტოგრაფი. ერთვის ნაბეჭდი. მელანი. 10 გვ.

72. პოლიო ირეთელის მოთხრობა „ორი პირველი მაისი".
უთაღირო. ნაბეჭდი. 8 გვ.

73. პოლიო ირეთელის მოთხრობა „ეგნატეს პირველი სიყვარული". (მოგონება)
უთაღირო. ნაბეჭდი. 4 გვ.

ესკიზები, ეტიუდები, ეპიზოდები, ლიბრეტო

74. პოლიო ირეთელის ესკიზი „მარო კი ელოდა"...
1908 წ. 9 ნოემბერი. ნაბეჭდი. ჩასწორებული ი. გრიშაშვილის მიერ. 12 გვ.

75. პოლიო ირეთელის ეტიუდი „ღიმილი".
1912 წ. 16 თებერვალი. ავტოგრაფი. რუსულ ენაზე. შავი მელანი. დაზიანებული. 7 გვ.

76. პოლიო ირეთელის ეტიუდი „დილის სიზმარი".
უთაღირო. ხელნაწერი. არასრული. Fანქარი. Dაზიანებული. 7 გვ.

77. პოლიო ირეთელის ეტიუდი „გულის ნაგლეჯი". (ამხანაგის დღიურიდან)
უთაღირო. ხელნაწერი. შავი მელანი. 2 გვ.

78. პოლიო ირეთელის ეპოზოდები „კედელი".
უთაღირო. ხელნაწერი. ნაბეჭდი. არასრული. შავი მელანი. 10 გვ.

79. პოლიო ირეთელის ეპიზოდები „ღამის სტუმარი".
უთრაიღო. ხელნაწერი. ნაბეჭდი. შავი მელანი. 12 გვ.

80. პოლიო ირეთელის უცნობი პიესის ლიბრეტო.
უთაღირო. ხელნაწერი. მელანი. 11 გვ.

ჩანაწერები

81. პოლიო ირეთელის ჩანაწერები. (უსათაურო პიესის გეგმა)
1913 წ. 22 ივლისი. ავლევი. ელნაწერი. შავი მელანი. 2 გვ.

82. პოლიო ირეთელის ჩანაწერები (კითხვები ქალიშვილ ცეცილიასადმი)
უთაღირო. ხელნაწერი. ფანქარი. 1 გვ.

83. პოლიო ირეთელის ჩანაწერები (უსათაურო პიესის გეგმა)
უთაღირო. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

84. პოლიო ირეთელის ფრაგმენტული ხასიათის ჩანაწერები.
უთაღირო. ხელნაწერი. წითელი და ლურჯი მელანი. 6 გვ.

რეცენზიები პოლიო ირეთელის შესახებ

85. ჯ. ჯორჯიკიას რეცენზია პოლიო ირეთელის მოთხრობის „ზღვის ნიავის" შესახებ.
უთაღირო. ნაბეჭდი. 2 გვ.

86. ერემია ქარელიშვილის რეცენზია „პოლიო ირეთელის მოთხრობები".
უთაღირო. ნაბეჭდი. 6 გვ.

87. ნოელის რეცენზია „სომხური სპექტაკლი", პოლიო ირეთელის მიერ გადმოკეთებული პიესა „ქრისტინეს" შესახებ.
უთაღირო. ნაბეჭდი. 1 გვ.

88. ბროლის, ი-ის და ი. ბ-ს (გვარები მითითებული არ არის) რეცენზიები პოლიო ირეთელის პიესების შესახებ.
უთაღირო. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

89. გაზეთ „ზარია ვოსტოკადან“ ამონაბეჭდი უცნობი პირის რეცენზია პოლიო ირეთელის შესახებ.
უთაღირო. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

სტატიები პოლიო ირეთელის შესახებ

90. იოსებ იმედაშვილის სტატია „პ. ირეთელი”, გარდაცვალებიდან 15 წლისთავთან დაკავშირებით.
1946 წ. 21 ივნისი. Nაბეწდი. 4 გვ.

91. ალეკო სანადირაძის სტატია „პოლიო ირეთელი”, შემოქმედებითი მოღვაწეობისა და გარ-დაცვალებიდან 25 წლისთავთან დაკავშირებით.
1956 წ. 13 აპრილი. ნაბეჭდი. 4 გვ.

92. ალექსანდრე ბურთიკაშვილის სტატია „პ. ირეთელი”, დაბადებიდან 80 წლისთავის იუბილესთან დაკა-ვშირებით.
უთაღირო. ნაბეჭდი. 5 გვ.

პოლიო ირეთელის მოწოდებები

93. პოლიო ირეთელის – „ბათუმელ კადეტების მოწოდება”.
1906 წ. ნაბეჭდი. 2 გვ.

94. პოლიო ირეთელის მოწოდება გლეხებისადმი, სასოფლო-სამეურნეო მიჭების დაბრუნებასთან დაკავ-შირებით.
უთაღირო. ავტოგრაფი. შავი მელანი. 2 გვ.

მოხსენებები პოლიო ირეთელის შესახებ

95. გრ. შაქარიქედელის მოხსენება პოლიო ირეთელის შესახებ, სამწერლო მოღვაწეობის 25 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
პირი: ანტონ კალანდაძე.
[1925 წ.] ნაბეჭდი. 8 გვ. 2 ეგზ.

96. ზაქრო (შაქრო) გომელაურის მოხსენება „მწერალი პოლიო ირეთელი”, მწერლის ბიოგრაფიული და შემოქმედებისთი მოღაწეობის შესახებ.
პირი: იოსებ ჯუღაშვილი (სტალინი), ვიქტორ კურნატოვსკი, ვლადიმერ მიშერინი, პავლე პუშკარევი, ეგნატე ნინოშვილი, ნიკო გოცირიძე, რევაზ გოგნიაშვილი, ლევ ტოლსტოი, კოტე მაყაშვილი, ივანე ჯავახიშვილი.
უთაღირო. ნაბეჭდი. 13 გვ.

97. ე. შარაშენიძის მოხსენება მწერალ პოლიო ირეთელის შესახებ.
უთაღირო. ნაბეჭდი. 7 გვ.

ლექსები

პოლიო ირეთელის ლექსები

98. პოლიო ირეთელის, ნოე ჩხიკვაძის, ლადო კალანდაძის, შიო მღვიმელის, გიორგი ქუჩიშვილის, ქეთევან ქუჩუკაშვილისა და გალაკტიონ ტაბიძის ლექსები მიძღვნილი პატარა ცეცილია ირეთელი-სადმი (პ. ირეთელის ქალიშვილი)
1920-1925 წწ. ავტოგრაფი. მელანი. ფანქარი. ბლოკნოტი. ქართულ და რუსულ ენებზე. 45 გვ.

99. პოლიო ირეთელის უსათაურო ლექსი.
უთაღირო. ავტოგრაფი. მელანი. 1 გვ.

100. პოლიო ირეთელის უსათაურო ლექსი.
უთაღირო. ავტოგრაფი. მელანი. დაზიანებული. 2 გვ.

ლექსები მიძღვნილი პოლიო ირეთელისადმი

101. უცნობი ავტორის სახუმარო ლექსი მიძღვნილი პოლიო ირეთელისადმი.
1923 წ. 31 ოქტომბერი. ხელნაწერი. დაზიანებული. მელანი. 1 გვ.

102. მუშა-მწერალ დათიკო ღოღობერიძის ლექსი „მოფშვნეტილს პურის მარცვლებში“ მიძღვნილი პოლიო ირეთელისადმი.
1925 წ. 14 ნოემბერი. ტფილისი. სტამბური. ნაბეჭდი. 3 გვ. 2 ეგზ.

103. შაქრო ნავთლუღელის ლექსი მიძღვნილი პოლიო ირეთელისადმი, სამწერლო მოღვაწეობის 25 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1925 წ. 20 დეკემბერი. ნაბეჭდი. 1 გვ.

104. უცნობი პირის ლექსი-ექსპრომტი „პ. ირეთელი”.
1925 წ. 20 დეკემბერი. ნაბეჭდ. 1 გვ.

105. შაქრო ნავთლუღელის ლექსი „დამარცხებულებს გაუმარჯვიათ”, გაგზავნილი ჟურნალ „სხივის“ რედაქციაში.
1925 წ. 20 დეკემბერი. ხელნაწერი. ფანქარი. 1 გვ.

106. Uუცნობი ავტორის ლექსი „პოლიო ირეთელს”, სამწერლო მოღვაწეობის 25 წლის იუბილესთან დაკავ-შირებით.
[1925 წ.] ხელნაწერი. ნაბეჭდი. შავი მელანი. 3 გვ.

107. მიხეილ ნინოწმინდელის ლექსი „დღეს ზეიმია“ მიძღვნილი პოლიო ირეთელისადმი.
[1925 წ.] ხელნაწერი. ნაბეჭდი. ფანქარი. 2 გვ.

108. იამო ტეტუნაშვილის ლექსი „ძღვნად პოლიო ირეთელს”, სამწერლო მოღვაწეობის 25 წლის იუბილეს-თან დაკავშირებით.
[1925 წ.] ხელნაწერი. ნაბეჭდი. მელანი. 2 გვ.

109. ამვროსი ჭელიძის ლექსი „სხივის გმირებს”, ჟურნალ „სხივის“ რედაქციისადმი.
8 მაისი. ბალახანა. ხელნაწერი. შავი მელანი. 2 გვ.

110. ირ. ტოფაძის ლექსი „ჯაშუშს", გაგზავნილი ჟურნალ „სხივის" ღედაქციისადმი.
უთაღირო. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

111. ბესარიონ პელაშვილის ლექსები „ჩვენ გავიმარჟვებთ!...", „გახსოვს სიცოცხლევ?...", „ყვავილი".
უთაღირო. ხელნაწერი. შავი მელანი. 2 გვ.

112. დიო კალანდაძის ლექსი ეგ. ნინოშვილის ხსოვნას", გაგზავნილი ჟურნალ „სხივის" რედაქციაში.
უთრიღო. ხელნაწერი. შავი მელანი. 1 გვ.

113. ვეფხო-ფშაველის უსათაურო ლექსი გაგზავნილი ჟურნალ „სხივის" რედაქციისადმი.
უთაღირო. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

114. ნიკო ჩიტორელიძის სახუმარო ლექსი პოლიოირეთელისადმი.
უთაღირო. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

115. ფარცხმელის უსათაურო პოემა გაგზავნილი ჯურნალ „სხივის" რედაქციისადმი.
უთაღირო. ხელნაწერი. მელანი. 6 გვ.

სიეგი და ბიბლიოგრაფია

116. პოლიო ირეთელის მოთხრობებისა და ნოველების სია. ჩამოწერილი ოსებ გრიშაშვილის მიერ)
უთაღირო. შავი და ლურჯი მელანი, ფანქარი. 2 გვ.

117. Pპოლიო ირეთელის მიერ ნათარგმნი პიესების სია. Iოსებ გრიშაშვილის მინაწერი.
უთაღირო. ხელნაწერი. მელანი. ფანქარი. 1 გვ.

118. Pპოლიო ირეთელის არქივის სია. Dაცულია გ. ლეონიძის სახელობის ლიტერატურულ მუზეუმში.
უთაღირო. ხელნაწერი. ნაბეჭდი. მელანი. 18 გვ.

119. Pოლიო ირეთEლის ბიბლიოგრაფია (პიესები, მოთხრობები, წერილები)
უთაღირო. ხელნაწერი. ნაბეჭდი. 24 გვ.

ადრესი

120. ჰაიარტუნის (სომხური ხელოვნების ცენტრი) მისალოცი ადრესი პოლიო ირეთელისადმი, შემოქ-
მედებითი მოღავწეობის 25 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1925 წ. 14 ნოემბერი. ხელნაწერი. შავი მელანი. ქართულ და სომხურ ენებზე. 5 გვ.

მოგონება პოლიო ირეთელის შესახებ

121. გ. ჩხეიძის, რ. კალანდაძისა და ხ. ლომთათიძის მოგონებები პოლიო ირეთელის შესახებ.
პირი: კოლა მაჭარაძე, გიორგი თელია, ალექსანდრე დგებუაძე, ლადო ჯიბლაძე, ილია ჭავჭავაძე,
სოლომონ ვადაჭკორია, ვლას მგელაძე, მაქსიმე შარაძე, ერასტი ჩანტლაძე, არსენ ორმოცაძე, სამსონ
ვაშაყმაძე, ისიდორე კვიცარიძე, ბართლომე კილობე, პეტრე გელიაშვილი, არჩილ დოლიძე.
1923-1924 წწ. ნაბეჭდი. 7 გვ.

ეპისტოლარული მემკვიდრეობა

პოლიო ირეთელის წერილები

122. პოლიო ირეთელის პირადი ხასიათის წერილი ქალიშვილს ცეცილიასადმი.
1923 წ. 10 ოქტომბერი. თბილისი. ხელნაწერი. შავი მელანი. 1 გვ.

123. პოლიო ირეთელის პირადი ხასიათის წერილი ქალიშვილ ცეცილიასადმი.
1930 წ. 12 აგვისტო. ხელნაწერი. შავი მელანი. 1 გვ.

წერილები პოლიო ირეთელისადმი

124. მსახიობ მიხეილ ხერხეულიძის წერილი პოლიო ირეთელისადმი, შემოქმედებითი საღამოს გამართვასთან დაკავშირებით.
უთაღირო. ავტოგრაფი. შავი მელანი. 1 გვ.

125. ფარცხმელის პირადი ხასიათის წერილი პოლიო ირეთელისადმი.
უთაღირო. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

პროგრამა და მოსაწვევი ბარათები

126. ზუბალაშვილის სახალხო სახლში გამართული სპექტაკლ „სოფლის გმირების“ პროგრამა. (ე. ნინოშვილის მოთხრობის მიხედვით გადმოკეთებული პ. ირეთელის მიერ). რეჟისორი – ალ. წუწუნავა.
1913 წ. 17 იანვარი. სტამბური. 1 ც.

127. პოლიო ირეთელის ხსოვნისადმი მიძღვნილი საღამოს მოსაწვევი ბარათი.
1956 წ. 18 მაისი. თბილისი. სტამბური. 1 ც. 2 ეგზ.

128. სახალხო თეატრის ქართული დრამის გამგეობის მიერ გამართული სპექტაკლ „ქანდაკების“ გენერალური რეპეტიციის მოსაწვევი ბარათი.
17 იანვარი. ხელნაწერი. მელანი. 1 გვ.

129. სახალხო თეატრის ქართული დასის წარმოდგენის მოსაწვევი ბარათი.
15 თებერვალი. ხელნაწერი. ნაბეჭდი. მელანი. 1 ც.

130. სახალხო თეატრის 30 წლისთავის საიუბილეო ღონისძიების მოსაწვევი ბარათი.
უთაღირო. ბეჭედდასმული. სტამბური. 1 ც.

დეპეშები

131. სრულიდ საქართველოს მწერალთა კავშირის საბჭოს სახელით კოტე მაყაშვილის მისალოცი დეპეშა პოლიო ირეთელისადმი, სამწერლო მოღვაწეობის 25 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
1925 წ. 20 დეკემბერი. ნაბეჭდი. 1 ც. 2 ეგზ.

132. თბილისის ახელმიფო უნივერსიტეტის გამგეობის მისალოცი დეპეშა მწერლ პოლიო იეთელისადმი, სამწერლო მოღვწეობის 25 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
უთაღირო. თბილისი ხელნაწერი. მელნი. ერთვის ნაბეჭდი. 3 ც.

133. სოსო დროშვილისა და კოტე სეხნიაშვილის მისლოცი დეპეშა პოლიო ირეთელისდმი, სამწერლო მოღვაწეობის 25 წლის იუბილესთან დკვშირებით.
უთაღირო. წნორი. ხელნაწერი. მელანი. 1 ც.

134. აჭარის განათლების გამგეობის მისალოცი დეპეშა პოლიო ირეთელისადმი, სამწერლო მოღვაწეობის 25 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
უთაღირო. ბათუმი. ხელნაწერი. მელანი. 1 ც.

135. ფოთის სახელმწიფო ქართული დრამის მსახიობთა მისალოცი დეპეშა პოლიო ირეთელისადმი, სამწერლო მოღვაწეობის 25 წლის იუბილესთან დაკავშირებიტ.
უთაღირო. ფოთი. ხელნაწერი. მელანი. 1 ც.

136. ქუთაისის აკადემიური დასის მსახიობებისა და ქუთაისის ხელოვნების კავშირის მისალოცი დეპეშა პოლიო ირეთელისადმი, სამწერლო მოღვაწეობის 25 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
უთაღირო. ქუთაისი. ხელნაწერი. მელანი. 2 ც.

137. ფოთის აღმასკომის მისალოცი დეპეშა პოლიო ირეთელისადმი, სამწერლო მოღვაწეობის 25 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.
უთაღირო. ფოთი. ხელნაწერი. წითელი მელანი. 1 ც.

სხვადასხვა

138. ბართლომე მეგრელიძის წერილი ემელიანესა და სილიბისტროსადმი (გვარები მითითებული არ არის), ჟურნალ „სხივში“ მოსე ნინიძის ნეკროლოგის დაბეჭდვასთან დაკავშირებით.
პირი: გერმანე (გვარი მითითებული არ არის).
1917 წ. 10 მაისი. ხიდისთავი. ხელნაწერი. შავი მელანი. 1 გვ.

139. სრულიად საქართველოს მწერალთა კავშირისა და ანასტასია ერისთავი-ხოშტარიას საიუბილეო კომიტეტის მოწოდება.
1924 წ. 9 მარტი. სტამბური. 1 ც. 3 ეგზ.

140. სრულიად საქართველოს სოციალური უზრუნველყოფის სახალხო კომისარიატის მიერ გაცემული მოწმობა, ნადეჟდა კალანდაძის შეღავათებით სარგებლობის შესახებ.
1935 წ. 3 მარტი. ნაბეჭდი. ასლი. 1 გვ.

141. ნადეჟდა რევაზის ასულ კალანდაძის (პოლიო ირეთელის მეუღლე) მიმართვა სტალინისადმი, ბინით დაკმაყოფილებასა და პოლიო ირეთელის ნაწერების გამოცემასთან დაკავშირებით.
1938 წ. 31 დეკემბერი. თბილისი. ნაბეჭდი. 1 გვ.

142. საქართველოს ცენტრალური კომიტეტის შეტყობინება ნადეჟდა კალანდაძისადმი, ამავე კომიტეტის აგიტაცია-პროპაგანდის განყოფილებაში მიწვევასთან დაკავშირებით.
1939 წ. 9 დეკემბერი. ბლანკი. ხელით შევსებული ხელს აწერს – დემიდოვი. რუსულ ენაზე. 1 გვ.

143. ბართლომე მეგრელიძის ჩანაწერი - „მოსე ნინიძე, როგორც მასწავლებელი”, სახალხო მასწავლებელ მოსე ნინიძის გარდაცვალებასთან დაკავშირებით.
უთაღირო. ხელნაწერი. შავი მელანი. 2 გვ.

144. ჩიტო კაპანაძის მოგონება „აკაკი წერეთელი”.
პირი: ივანე გამყრელიძე, არჩილ ნაცვლიშვილი, ლევ ტოლსტოი, იოსებ გრიშაშვილი, პოლიო ირეთელი, სანდრო შანშიაშვილი, გიორგი ქუჩიშვილი.
უთაღირო. ნაბეჭდი. 18 გვ.